

На основу члана 45 Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, бр. 36/09 од 07.05.2009.г.) и члана 43 Статута Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске (пречишћени текст, бр. 84/08 од 26.02.2008.г.), Управни одбор Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске је на сједници одржаној 14.12.2009. године у Бањалуци донио:

П Р А В И Л Н И К

О УСЛОВИМА, НАЧИНУ И НАКНАДАМА ЗА СТИЦАЊЕ ЗВАЊА У РАЧУНОВОДСТВЕНОЈ ПРОФЕСИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

УВОД

Изрази који се користе у овом Правилнику имају слиједећа значења:

- **Стручност лица** за самостално вођење пословних књига, састављање финансијских извјештаја, или обављање ревизије финансијских извјештаја подразумијева лице које посједује одговарајућу школску спрему и искуство у практичном раду на овим пословима, те лице које испуњава све обавезе у вези захтјева континуиране професионалне едукације (КПЕ), и уз то има положен испит за конкретно звање.

Самостално вођење пословних књига у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања (МСФИ), састављање финансијских извјештаја, такође у складу са МСФИ, или њихове ревизије, подразумијева способност лица да потпуно непристрасно, независно и објективно обавља све радње у вези са вођењем пословних књига, састављањем финансијских извјештаја, или обавља ревизију финансијских извјештаја на основу општеприхваћених рачуноводствених принципа из Оквира уз Међународне стандарде финансијских извјештавања (МСФИ), усвојених Међународних стандарда финансијског извјештавања (МСФИ), Међународних стандарда ревизије, Кодекса етике рачуноводствених експерата, Међународних рачуноводствених стандарда за јавни сектор (IPSAS), Међународних образовних стандарда и законских прописа Републике Српске.

- **Пословне књиге** су књиге које се воде према принципима двојног књиговодства, а обухватају: дневник, главну књигу и помоћне књиге.
- **Сертификат** је писмена исправа којом Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске, као признато професионално тијело, сходно Закону о рачуноводству и ревизији Републике Српске, потврђује да је лице коме је додијељен, има завршену одређену школу, да је остварио одређени радни стаж тј. да располаже са прописаним радним искуством, да је

положило стручни испит којим се провјеравају теоретска и практична знања за вођење пословних књига, израду финансијског извјештаја или обављање ревизије финансијских извјештаја. Да би лице добило сертификат, дужно је да положи стручни професионални испит пред комисијом Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске, као професионалног невладиног тијела. Сертификат издаје Савез рачуновођа и ревизора Републике Српске својим члановима као и другима лицима кроз процес нострификације, а уз сталну супервизију Комисије за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине.

- **Лиценца** је јавни документ који представља дозволу за рад лицу или предузећу. Лиценца се издаје на одређено вријеме и њено обнављање зависи од поштивања правила професионалног тијела, а посебно од задовољавања критерија континуиране професионалне едукације (КПЕ) дефинисане Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске и Међународним образовним стандардима, те другим захтјевима Правилника о континуираној професионалној едукацији и Правилника о ревизији финансијских извјештаја Републике Српске.

Лиценце за ревизорска звања издаје Министарство финансија Републике Српске, у складу са чланом 46 Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Лиценца која није обновљена, није важећа и лице не може обављати професионалну активност, без обзира што посједује сертификат.

- **Финансијски извјештаји** су извјештаји који на фер и коректан начин извјештавају о стању и успјеху правног лица, стању капитала и готовинском току правног лица, правног лица у власништву предузетника, задругара, банака и других финансијских институција, осигуравајућих друштава, других правних лица и корисника буџета, која су као таква регистрована у складу са посебним прописима Републике Српске, подзаконским актима које доноси Министарство финансија Републике Српске као и актима професионалних рачуноводствених тијела.
- **Доказ о школској спреми** документује се одговарајућом јавном исправом, тј. дипломом о завршеној средњој школи или факултету.
- **Доказ о радном искуству** документује се потврдом послодавца о практичном раду на пословима рачуноводства или самосталном вођењу пословних књига, или обављању ревизије финансијских извјештаја, уз потврду рачуновође са сертификатом о стручном овладавању посла.
- **Прихватање обавезе придржавања Кодекса етике** за професионалне рачуноводствене експерте подразумијева познавање одредби Кодекса уз потпис писмене обавезе о придржавању његових одредби.

Дио први - ОПШТА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим Правилником утврђују се услови, начин и накнаде за стицање појединих звања наведених у Правилнику о врстама професионално стручних звања у рачуноводственој професији Републике Српске према члану 46 Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске и Одлуке о јединственом програму за тестирање - испите нових рачуновођа, бр. 2-5/06 од 10.03.2006.г. („Службени гласник БиХ“, број 81/06) и Одлуке о условима за стицање звања у рачуноводственој професији БиХ - пречишћени текст, („Службени гласник БиХ“, број 79/09);

и то за звања:

- Сертификовани рачуноводствени техничар,
- Сертификовани рачуновођа, и
- Овлашћени ревизор.

Дио други - УСЛОВИ, НАЧИН И НАКНАДЕ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНО СТРУЧНИХ ЗВАЊА

Сертификовани рачуноводствени техничар

Члан 2

(1) Сертификовани рачуноводствени техничар је стручно лице које посједује теоретско, практично и стручно знање и искуство за самостално вођење пословних књига и састављање финансијских извјештаја, у малим правним лицима, код предузетника, код осталих малих правних лицима, те малих корисника буџета, а завршило је средњу школу и посједује сертификат са лиценцом.

(2) Професионално стручно звање **Сертификовани рачуноводствени техничар** подразумијева да кандидат испуњава сљедеће услове, а сходно одредбама **Јединственог програма за стицање квалификација у Босни и Херцеговини** (у даљем тексту: Јединствени програм) и одлуке о измјени и допуни Јединственог програма за стицање квалификација у Босни и Херцеговини, бр. 70/08 од 24.07.2008.г.:

1. Да има четворогодишњу средњу школску спрему.

1.1. Ако има завршену средњу економску школу, треба да има двије године практичног рада на пословима рачуноводства, од чега најмање једну годину на пословима израде финансијског извјештаја, или три

године на пословима вођења пословних књига. Приликом полагања испита, стиче право на редукцију испита по Јединственом програму.

1.2. Ако има завршену неку другу средњу школу, која није економског усмјерења, треба да има двије године практичног рада на пословима рачуноводства, од чега најмање једну годину на пословима израде финансијског извјештаја, или три године на пословима вођења пословних књига. Приликом полагања испита, нема право на редукцију испита по Јединственом програму.

2. Да положи професионално-стручне испите предвиђене за професионално звање сертифицирани рачуноводствени техничар.

3. Да прихвата права и обавезе из Кодекса етике за професионалне рачуноводствене експерте, а посебно да прихвата обавезу континуираног стручног усавршавања у циљу обнављања и иновирања својих професионално-стручних знања, предвиђених за овај степен стручног звања, а сходно члану 6, став 3 Закона о рачуноводству и ревизији Босне и Херцеговине (Службени гласник Босне и Херцеговине, број 42/04).

Члан 3.

(1) Под теоретским знањем потребним за самостално вођење пословних књига и састављање финансијског извјештаја малих правних лица, предузетника и сл. подразумијева се знање које се стиче у средњошколском образовању или полагањем предмета које прописује Јединствени програм, **а усваја се организованом наставом из слиједећих предмета:**

- 1. Увод у финансијско рачуноводство,**
- 2. Трошковно рачуноводство и увод у управљачко рачуноводство,**
- 3. Менаџмент и комуникације,**
- 4. Информационе технологије и примјена.**

(2) Образовање у средњим економским школама, сходно овој одредби Правилника, треба да омогући кандидату способност да обавља слиједеће послове:

- а) састављање аналитичког контног плана,
- б) креирање и рационално организовање токова књиговодствених докумената предузећа,
- в) организовање вођења главне књиге, дневника и помоћних књига,
- г) процјењивање позиција финансијског извјештаја у складу са прописима и стандардима,
- д) састављање финансијских обрачуна за потребе интерних корисника

- у предузећу,
- ђ) састављање финансијског извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања и другим прописима Републике Српске,
- е) припрема информација и сугестија за менаџмент.

Члан 4.

- (1) Под практичним радом подразумијева се рад под вођством сертифициваног рачуноводственог техничара или сертифициваног рачуновође, који треба и да потпишу одговарајући документ.
- (2) Практично искуство може се стицати прије, у току или након полагања испита, с тим да кандидат не може стећи професионално-стручно звање док не испуни захтијеве у вези са практичним искуством.

Члан 5.

- (1) Одговарајући ниво стручне оспособљености за звање **Сертифицивани рачуноводствени техничар** утврђује се провјером потребног нивоа стручних и практичних знања за самостално вођење пословних књига и састављање финансијских извјештаја, сходно одредбама овог Правилника.
- (2) Предмети који се полажу за овај ниво звања су:

- 1. Увод у финансијско рачуноводство,**
- 2. Трошковно рачуноводство и управљачко рачуноводство,**
- 3. Менаџмент и комуникације,**
- 4. Информационе технологије и примјена.**

- (3) Комисија за полагање испита за звање **Сертифицивани рачуноводствени техничар** дужна је да проучи наставни план и програм који је кандидат изучавао у редовном школском образовању (средња школа), те да у зависности од тога колико су поштовани захтјеви овог Правилника, дефинише материју која би требало да се обради у оквиру консултативне наставе, а потом и испитних питања. Ова материја дефинише се Програмом консултативне едукације за звање Сертифициваног рачуноводственог техничара.
- (4) Програм из претходног става доноси Комисија за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине.
- (5) На писмени захтјев кандидата, посебна Комисија Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске има право да ослободи кандидата полагања испита из става 2 овог члана, које је кандидат полагао у средњошколском образовању, или уз претходну квалификацију.

Сертификовани рачуновођа

Члан 6.

Сертификовани рачуновођа је стручно лице које посједује одговарајући ниво теоретског, практичног и стручног знања, те искуства за самостално вођење пословних књига и састављање финансијских извјештаја за мала, средња и велика предузеће, банке и друге финансијске организације, осигуравајућа друштва и буџетске организације које у својој активности могу имати и консолидацију, те финансијске институције свих врста и нивоа.

Професионално стручно звање Сертификованог рачуновође може стећи лице које испуњава слиједеће услове:

1. Да има завршен први циклус додипломског студијског програма (први циклус подразумјева завршен факултет у трогодишњем или четворогодишњем трајању) или вишу школу.

1.1. Ако лице има завршен факултет, тада треба да има најмање двије године практичног рада на пословима вођења пословних књига, од чега најмање једну годину на састављању финансијских извјештаја, или да има три године рада у рачуноводству;

1.2. Ако лице нема завршен факултет него само вишу школу, тада треба да има најмање четири године практичног рада на пословима вођења пословних књига, од чега најмање двије године на састављању финансијских извјештаја, или да има пет година рада у рачуноводству;

2. Да положи професионално-стручне испите предвиђене за стицање звања Сертификовани рачуновођа,

Члан 7.

(1) Под теоретским знањем, потребним за самостално вођење пословних књига и састављање финансијских извјештаја великих и сложених предузећа, банака и других финансијских организација, осигуравајућих друштава и великих буџетских корисника подразумијева се знање које се стиче у високом образовању, а усваја се организованом наставом најмање из слиједећих предмета (укључујући и положене испите у средњој или евентуално вишој школи економског усмјерења):

1. Увод у финансијско рачуноводство,
2. Трошковно рачуноводство и увод у управљачко рачуноводство,
3. Менаџмент и комуникација,
4. Информациона технологија и примјене,
5. Пословно право и порези,

6. Примјена управљачког рачуноводства,
7. Финансијско извјештавање 2,
8. Ревизија и системи интерне контроле,
9. Примјена финансијског менаџмента,
10. Напредно управљачко рачуноводство,
11. Ревизија управљања и испитивања,
12. Напредно финансијско извјештавање,
13. Напредни финансијски менаџмент,
14. Стратегијски менаџмент.

(2) Ово образовање и практична искуства треба да омогуће кандидату да схвати и обавља слиједеће послове:

- а) организације рачуноводства за различите облике пословних цјелина,
- б) образложи теорије и политике структуре капитала,
- в) изради финансијске анализе са методама пословног предвиђања,
- г) са различитим врстама вриједносних папира-акција и обвезница,
- д) портфолијом хартија од вриједности, те теоријама и моделом процјене капитала,
- ђ) интерне и екстерне ревизије;
- е) примени методе процјене вриједности капитала и
- ж) одлучивања о улагању капитала,
- з) поред израде финансијског извјештаја, израђује и консолидовани финансијски извјештај,
- и) адекватно користи финансијске информације за пословно одлучивање.

Члан 8.

(1) Под практичним радом подразумијева се рад под надзором сертификованог рачуновође у трајању од двије, односно четири године, под условом да је кандидат најмање једну, односно двије године радио на припремању финансијског извјештаја, или да има три, односно пет година рада у рачуноводству. Мањи број година односи се на лица са факултетском дипломом, а већи на лица без факултетске дипломе.

(2) Практично искуство може се стицати прије, у току, или након полагања испита, с тим да кандидат не може стећи професионално-стручно звање док не испуни захтијеве у вези са практичним искуством.

Члан 9.

(1) Одговарајући ниво стручне оспособљености за звање **Сертификовани рачуновођа** утврђује се провјером потребног нивоа стручних и

практичних знања за самостално вођење пословних књига и састављање финансијских извјештаја за предузећа и друге субјекте са високим обимом и високом сложености финансијских послова, банке и друге финансијске организације и осигуравајућа друштва, буџетске кориснике, субјекте са организацијом рачуноводства велике сложености и способношћу да образложи сложену рачуноводствену политику у финансијским извјештајима.

(2) Предмети који се полажу за овај ниво звања су:

1. Пословно право и порези,
2. Примјена управљачког рачуноводства,
3. Финансијско извјештавање,
4. Ревизија и системи интерне контроле,
5. Примјена финансијског менаџмента.

(3) Приликом полагања испита, кандидат који је завршио економски факултет стиче право на редукцију испита по Јединственом програму.

(4) Комисија за полагање испита за звање **Сертификованог рачуновође**, дужна је да проучи наставни план и програм којег је кандидат изучавао у школском образовању (виша и висока школа), те да у зависности од тога, у складу са чланом 7 овог Правилника, дефинише материју која би требало да се обради у оквиру консултативне наставе, односно испитних питања. Ова материја дефинише се Програмом консултативне едукације за звање **Сертификовани рачуновођа**.

(5) Програм из претходног става доноси Комисија за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине.

Овлашћени ревизор

Члан 10.

Овлашћени ревизор је стручно лице које има завршен први циклус додипломског студијског програма и звање Сертификованог рачуновође, са најмање три године радног искуства у овом звању, те положене испите предвиђене за ово звање.

Поред услова из става 1 овог члана, кандидат мора да има најмање три године практичног рада код овлашћеног ревизора. Поред тога, ако је радио код овлашћеног ревизора, морао је да ради годишње на најмање двије ревизије. О предњим чињеницама потврду издаје овлашћени ревизор код кога је радио кандидат.

Уколико лице задовољава предње услове, оно мора да прихвати обавезу поштивања Кодекса етике професионалних рачуноводствених експерата и

стално професионално усавршавање предвиђено за ово професионално звање.

Изузетно, у периоду од наредних десет година, звање Овлашћеног ревизора може стећи лице које испуњава одредбе става 1 овог члана, те положило испите пред комисијом Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске за звање Овлашћени ревизор.

Испитом се доказује нужни ниво професионалне стручности за самостално давање мишљења о фер и коректном приказу финансијских извјештаја који су предмет ревизије.

Поред знања и искуства утврђених за Сертификованог рачуновођу, Овлашћени ревизор треба да посједује допунска актуелизована знања о Међународним стандардима финансијског извјештавања и Међународним стандардима ревизије, те техникама ревизије финансијских извјештаја, што се доказује полагањем испита.

Програм за полагање испита за Овлашћеног ревизора обавезно обухвата материју из предмета:

- 1. Напредно управљачко рачуноводство,**
- 2. Ревизија управљања и испитивања,**
- 3. Напредно финансијско извјештавање,**
- 4. Напредни финансијски менаџмент,**
- 5. Стратегијски менаџмент.**

Практично искуство може се стицати прије, у току или након полагања испита, с тим да кандидат не може стећи професионално-стручно звање док не испуни захтијеве у вези са практичним искуством.

Члан 11.

Трошкове полагања испита за стицање професионалних звања, односно сертификата, сnose кандидати. Висину накнаде трошкова полагања испита за стицање професионалних звања утврђује Комисија за рачуноводство и ревизију Босне и Херцеговине.

Део трећи - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 12.

Измјене и допуне Правилника врше се по поступку како је донесен и основни текст.

(Престанак важења)

Члан 13.

Ступањем на снагу овог Правилника престају да важе одредбе Правилника о о условима, начину и накнадама за стицање звања у рачуноводственој професији Републике Српске бр. 459/09 од 05.11.2009.г.

(Ступање на снагу)

Члан 14.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у Билтену Савеза рачуновођа и ревизора Републике Српске.

Предсједник

Управног одбора

Проф. др Драган Микеревић с.р.

Број: 638/09

Бања Лука, 21.12.2009.г.